

AGENDA

volgende bijeenkomsten zullen plaats hebben in een zaal van de Remonstrantse kerk, Museumpark 3 (hoek Westersingel) te Rotterdam; bereikbaar per metro (station Fendrachtsplein), met buslijn 32 en tramlijnen 4 en 5. Aanvang 20.00 uur en, zoals gewoonlijk, de toegang is vrij.

19 januari 1993 - dinsdag: DS. J. BRUSEWITZ, doopsgezind predikant te Leiden, "DE GESCHIEDENIS VAN DE DOOPSGEZINDEN IN DE ZEVENTIENDE EEUW". De doopsgezinden zijn genealogisch gezien een problematische groep; hier hebben wij al eerder een lezing over gehad. Nu zal Ds. Brusewitz vooral ingaan op de historische achtergronden.

23 februari 1993 - dinsdag: AFDELINGSJAARVERGADERING, VIERING 40-JARIG BESTAAN EN CONTACTAVOND.

De leden van de Afd. Rotterdam en omstreken worden hierbij uitgenodigd tot het bijwonen van de afdelingsjaarvergadering, waarvan de agenda als volgt luidt:

1. OPENING DOOR DE VOORZITTER.
2. MEDEDELINGEN.
3. VERSLAG OVER 1992.
4. FINANCIËEL VERSLAG OVER 1992 EN BEGROTING 1993.
5. BESTUURSVERKIEZING. Aan de beurt van aftreden is de heer R.K. Vennik. Hij stelt zich herkiesbaar en het bestuur stelt voor, hem opnieuw te benoemen. Namen van tegenkandidaten kunnen tot een week voor de afdelingsvergadering worden ingediend bij de secretaris, conform art. 25 en 27 van de Statuten van de N.G.V.
6. VOORSTEL TOT BENOEMING van de heren E.J. van Rooij en R.K. Vennik tot afgevaardigde, resp. plaatsvervangend afgevaardigde, als vertegenwoordigers van onze afdeling op de algemene ledenvergadering van de N.G.V.
7. WAT VERDER TER TAFEL KOMT.
8. RONDVRAAG onder de aanwezige afdelingsleden.
9. SLUITING van de vergadering.

het bestuur

VIERING 40-JARIG BESTAAN

In de vorige aflevering van *1340* hebben wij u bericht over ons voornemen het 40-jarig bestaan van de Afd. Rotterdam e.o. van de N.G.V. op bescheiden schaal te vieren, met de nadruk op de leden uit de afdeling. Wij hebben ervoor gekozen om onze jaarlijkse afdelingsledenvergadering en contactavond deze keer een feestelijk tintje te geven. Na de vergadering, die op dinsdagavond 23 februari 1993 gehouden wordt, is er gelegenheid om onder het genot van een kopje koffie en een borreltje of een glaasje fris met een hapje gezellig samen te zijn. Voor de gelegenheid zullen ook een aantal gasten uitgenodigd worden die in verleden en heden van de afdeling een rol hebben gespeeld.

Voor diegenen die niet (meer) geregeld naar de bijeenkomsten komen is dit wellicht een gelegenheid eens nader kennis te maken of oude kennissen te ontmoeten. Zij die nieuw zijn in de vereniging kunnen

hun eerste genealogische ervaringen uitwisselen met meer ervaren onderzoekers. Voor het bestuur is deze avond bovendien een 'dank-je-wel' aan de vaste kern van leden die met hun aanwezigheid op bijeenkomsten en hun actieve betrokkenheid (genealogische dagen, diensten van de vereniging, etc.) de vereniging bloeiend houden.

Neemt u vooral ook uw documentatie in de vorm van mappen, kaartenbakken etc. mee, zodat deze gezellige avond ook nog een *nuttig* aspect krijgt. Ervaren onderzoekers, alsmede het bestuur van de afdeling, staan als immer klaar om uw vragen en problemen rond genealogisch onderzoek te bespreken.

het bestuur

DE REMONSTRANTSE GEMEENTE TE ROTTERDAM

(R. K. Vennik)

Remonstrantse predikanten

Bij het veertigjarig bestaan van de Afdeling Rotterdam e.o. van de N.G.V. willen wij stil staan bij de geschiedenis van de Remonstranten te Rotterdam. In de jaren '70 werden jaarvergadering en lezingen van de Afdeling gehouden in het gemeentearchief van Rotterdam. Daarna verhuisden we naar de Rehobothkerk aan de Noordsingel aldaar en nu komen we al weer een aantal jaren bijeen in de kerkeraadskamer van de Remonstrantse Kerk aan het Museumpark (voorheen Mathenesserlaan). Een sfeervoller ruimte, waar de geschiedenis zo dicht bij lijkt, is voor een genealogische vereniging nauwelijks denkbaar. Speciale dank ben ik verschuldigd aan mevrouw Mantel, de heer Van der Ban en de koster van de kerk, de heer Klink, die zo goed was mij in de gelegenheid te stellen de twee predikantenborden in de gang over te schrijven en een lijst van de aanwezige schilderijen samen te stellen.

De kerkeraadskamer is opgesierd met een achttiental geschilderde portretten uit de zeventiende, achttiende en negentiende eeuw. Zestien van de afgebeelde personen zijn ook daadwerkelijk Remonstrants predikant te Rotterdam geweest. Wanneer we via de gang de kerkeraadskamer betreden zien wij aan de muur een tiental portretten. Centraal hangt de Remonstrantse hoogleraar Arminius (overl. 1609) met aan beide zijden een viertal personen die behalve Uijtenbogaert voor korte of langere tijd predikant te Rotterdam zijn geweest. Linksboven zien we de portretten van Nicolaas Grevinkhoven en Simon Episcopius, daaronder Petrus Cupus en Gerard Brandt Jr. Rechtsboven Albertus Holthenus en Assuerus Matthisius, daaronder Passchier de Fijne en Johannes Uijtenbogaert. In de hoek hangt het portret van Prof. Abraham des Amorie van der Hoeven (overl. 1855). Tussen de ramen vinden we het ovale portret van Adrianus van Cattenburgh (overl. 1743), terwijl boven de zijdeur het portret van Cornelis Nozeman (overl. 1786) prijkt. Op de rechter zijmuur vinden we verder nog de portretten van Prof. Cornelis Petrus Tiele (overl. 1902) en W.J. Wegerif (overl. 1967). Boven de hoofdingang een zeer klein geschilderd portret van een achttiende-eeuws manspersoon, die waarschijnlijk geïdentificeerd kan worden als de predikant Stolker.

Boven het harmonium vinden we tenslotte nog de portretten van Prof. dr. Joannes Tideman en Dr. Isaac Hooykaas (overl. 1894). In de kamer achter de kerkeraadskamer en op de gang hangen nog een aantal schilderijen. In de kamer hangen Jacobus Arminius zijn huisvrouw Elisabeth Reael. Op de gang zien we Rem Egbertsz Bisschop, 'obiit 1625', de huisvrouw van J. Batelier, Jacobus Batelier obiit 1672, Isaac Pontanus, 'obiit 1711', een portret van de zoon van Arminius en van diens huisvrouw. Aan de achterzijde van de gang nabij de zij-ingang van de kerk vinden we nog de predikanten J. Laforet, Dr. J.F. van Royen, H. Meyer en Dr. P.D. Tjalsma. Op de trap tenslotte het portret van Ds. J.H. de Ridder.

In 1985 werd de kerk getroffen door een brand, waarbij een tweede portret van Gerard Brandt in de kerkeraadskamer verloren ging. De overige portretten kregen na de brand een schoonmaakbeurt en tevens werden er een aantal noodzakelijke restauraties gepleegd.

De Remonstranten in Rotterdam

Rotterdam was reeds vanaf het begin nauw betrokken bij het theologische conflict tussen Arminianen en Gomaristen. Vanaf 1572, het jaar waarin de stad de zijde van de Reformatie koos, heerste er een geest van verdraagzaamheid die zowel in het staatkundige als in het kerkelijke leven tot uiting kwam. In 1605 was de predikant van de Waalse gemeente, Cornelis Geselius, de belangrijkste opponent van de Remonstranten. Deze Geselius maakte het zo bont dat hij uit de stad werd verbannen. In 1609 kende Rotterdam een drietal Remonstrants gezinde predikanten, te weten Nicolaus Grevinckhoven en

Franciscus en Samuel Lansbergen. De beide hervormde kerken, de St. Laurens en de Prinsekerk, waren in handen van de Remonstranten.

De strijd tussen Remonstranten en Contra-Remonstranten ging ook aan Rotterdam niet voorbij. Op 29 oktober 1618 verscheen Prins Maurits aan het hoofd van de Contra-Remonstranten in Rotterdam. De meeste leden van de stadsregering werden afgezet en vervangen. Deze nieuwe regering nam het besluit dat Remonstranten en Calvinisten beurtelings de beide kerkgebouwen mochten gebruiken, wat

ogenschijnlijk een einde van de moeilijkheden betekende. Onder voorzitterschap van Johannes Uittenbogaert vond op 5 maart 1619 in Rotterdam een vergadering plaats van Remonstrantse predikanten en ouderlingen, waarbij de eerste voorzorgen werden genomen om de Remonstrantse geest voor verdwijning te behoeden. De Remonstrantse broederschap was hierbij definitief gevormd.

In juli van hetzelfde jaar kwam het op de Nationale Synode in Dordrecht tot een veroordeling van de Remonstrantse leer en kort daarop werden ook in Rotterdam de Remonstrants gezinde predikanten afgezet en de kerkgebouwen voor hun volgelingen gesloten. Toch bleven de Remonstranten bijeenkomen. Zoals in september 1619, toen Huttenus met gevaar voor eigen leven bij Crooswijk predikte voor 5000 volgelingen, een gebeurtenis waarbij enige volgelingen de dood vonden.

Vooraf na de dood van prins Maurits werden de plakkaten tegen de Remonstranten minder streng nageleefd. In 1627 weigerde de Rotterdamse stadsregering zelfs de strenge plakkaten nog langer uit te voeren. Spoedig braken er voor de Remonstranten betere tijden aan en reeds in 1632 ontving Rotterdam als eerste Remonstrantse Gemeente van de Republiek drie vaste predikanten; te weten Samuel Lansbergen, Petrus Cupus en Nicolaus Grevinckhoven. Grevinckhoven overleed spoedig, waarna de vacature tijdelijk werd vervuld door Simon Episcopius (later samen met Paschier de Fijne). Deze noodoplossing eindigde toen Albertus Huttenus in 1634 als derde vaste predikant werd beroepen.

Aan het begin van de jaren dertig van de zeventiende eeuw had men nog geen vaste vergaderplaats: men benutte hiervoor woonhuizen, pakhuizen en schuren. Op 4 januari 1635 werd echter van Harmen van Wylinck de brouwerij en mouterij de Bel, tussen het Westnieuwland en de Vissersdijk, aangekocht en tot kerk verbouwd. In 1645 kwam er een tweede kerk (de zogenaamde kleine kerk) en een kosterswoning ten westen van het kerkgebouw. De kleine kerk werd gebruikt voor minder bezochte predikbeurten zoals de namiddagdiensten. Het gebouw was in gebruik tot 1824 en werd in 1850 gesloopt. Op dezelfde plaats

werd het kerkeradsgebouw gebouwd, dat in 1851 in gebruik genomen werd.

De Remonstrantse Kerk, gelegen achter de huizen aan de Vissersdijk, overstroomde in 1879 voor de elfde keer in zijn geschiedenis. Ook deze keer werd veel schade aangericht en begon men zich zorgen te maken over de zettingen van het gebouw. Men besloot tot de bouw van een geheel nieuw gebouw, op de hoek van de Westersingel en het tegenwoordige Museumpark. In 1897 kon men uiteindelijk de nieuwe kerk betrekken.

H. van der
J. P. van der
1896

Predikantenlijst (1632-1830), aangevuld met enige biografische gegevens

Bij het samenstellen van deze lijst ben ik uitgegaan van de twee predikantenborden in de gang van de Remonstrantse kerk. Deze wijken op details af van de lijst, gegeven in het werk van Prof. Tideman en de lijst afgedrukt in de door J.C. Okkema samengestelde inventaris. De beschrijvingen zijn zeer beknopt gehouden; voor verdere bijzonderheden verwijs ik naar de opgegeven literatuur.

Veel Rotterdamse Remonstrantse predikanten hebben theologische publikaties nagelaten. Deze zijn bij sommigen zo talrijk dat ik ze in deze beschrijving niet allemaal heb opgenomen. Zij die geïnteresseerd zijn in de ondergenoemde personen verwijs ik voor een goede inleiding eveneens naar de hieronder opgenomen literatuurlijst.

1. Nicolaus Grevinckhoven

Geb. 's-Hertogenbosch ca. 1575, overl. Hamburg mei 1632, zn. van *Caspar Grevinchoven* en *Maria Schaelkens*.

Studeerde te Leiden, beroepen te Rotterdam 1601 en koos in 1606 de partij van de Remonstranten. Week in 1619 uit naar Antwerpen. Vertrok in 1621 van daar met *Episcopius* en *Cupus* naar Keulen om geschikte schuilplaatsen en werkterrein voor de mede-ballingen te zoeken. In 1622 naar Holstein, 1624 predikant te Frederiksstad, in 1628 naar Hamburg. Hij werd in 1632 (opnieuw) naar Rotterdam beroepen maar overl. voor hij naar Rotterdam kon reizen.

Tr. Rotterdam 2-2-1603 *Sara Schaelckens*, begr. Rotterdam 10-6-1629.

2. Samuel Lansbergen

Geb. 1588, overl. 24-10-1669, zn. van *Franciscus van Lansbergen*, predikant, en *Claertje Willems van der Lanen*, kleinzoon van *Daniel Lansbergen*, Heer van Meulenbeke, en *Pauline van den Honingh*.

In 1604 ingeschreven als student theologie, 1608 beroepen naar Rotterdam, 1624 predikant te Hoorn, wederom te Rotterdam 27-2-1632, met emeritaat 2-11-1667.

Tr.(1) Rotterdam 18-4/9-5-1610 *Maria Pieters de Leest*, begr. Rotterdam 25-2-1652, tr.(2) *Sara Leenderts Busch*, begr. Rotterdam 11-9-1667.

Uit dit huwelijk o.a.:

- *Samuel*, overl. Rotterdam 4-11-1681, Remonstrants predikant.

3. Petrus Cupus

Geb. Veurne (West-Vlaanderen) ca. 1580, overl. Rotterdam 24-11-1646, zn. van *Tilemannus Cupus*, gereformeerd predikant, en *Geertgen Jansen*. Volgens andere bronnen geb. Schoonhoven ca. 1580.

Student theologie te Leiden 1600, gereformeerd predikant te Kralingen 1604, Woerden 1613-1619, alwaar ontslagen. Op 30-5-1618 een der ondertekenaars van de Remonstrantie. Op de Part. synode van Delft beschuldigd van onrechtzinnigheid t.a.v. predestinatie en erfzonde en laster tegenover de magistraten en synode. In jan. 1619 uit zijn ambt gezet en naar Waalwijk gevoerd, verbleef in Keulen en Rouen. In 1623 terug naar Holland en op 27-12-1623 te Amsterdam gearresteerd. In febr. 1624 overgebracht naar Loevestein, alwaar tot 1631 gevangen; ontsnapt. In 1632 Remonstrants predikant te Rotterdam.

Tr. *Meynsen Jans*.

PORTRET: Van een onbekend meester.

4. Simon Episcopius

Geb. Amsterdam 8-1-1583, overl. Amsterdam 4-4-1643.

In 1610 predikant te Bleiswijk, 1612 hoogleraar te Leiden, mede-ondertekenaar van de Remonstrantie, woordvoerder op de Dordtse Synode, in 1632 tijdelijk predikant te Rotterdam. In 1634 eerste hoogleraar aan het Remonstrants Seminarie te Amsterdam.

5. Passchier de Fijne

Geb. Leiden 31-1-1588, begr. Haarlem 17-10-1667, zn. van een Vlaamse uitgewekene en lakenwever.

In 1619 predikant te Jaarsveld, in 1632 tijdelijk predikant te Rotterdam. In 1633 predikant te Haarlem, werd in 1659 blind.

PUBLIKATIES: Heeft vele publikaties op zijn naam staan zowel theologisch als literair, waaronder: *Een broederlicke vermaninghe* (1620), *Een korte brief aan de Remonstranten* (1625), *XII plompe vragen* (1640), *Winterturf* (1642), *Samenspraeck tussen twee gereformeerden* (1643) en *Campersteurtje* (1648).

6. Albertus Arnoldus Huttenus

Geb. Nijmegen 12-5-1587, overl. ald. 25-10-1663.

Student te Franeker en Sedan, hoogleraar in de Hebreeuwse taal te Sedan. Beroepen te Neerbosch, 1616 naar Buren en jan. 1619 geschorst. Houdt 20-10-1619 eerste predikbeurt te Rotterdam nabij Crooswijk. In 1624 predikant te Leiden, Warmond en Noordwijk, predikant te Rotterdam 1634-1639. Vertrokken naar Noordwijk, in 1649 terug naar Nijmegen en in 1659 met emeritaat.

PUBLIKATIES: O.a. *Ziekentroost*.

PORTRET: Geschilderd door Govert Flinck.

7. Assuerus Matthisius (Sweer Thyssen)

Ged. Deventer 25-11-1583, overl. Rotterdam 12-1-1651, zn. van *Joannes Mathisius*, gereformeerd predikant, en *Agnete Kusters*, wed. van Everard Rouse.

Student theologie Leiden 1605, predikant te Deventer 1607. In 1617 op eigen verzoek uit de dienst ontzet. Predikant te Kampen 1617-1618 (ontslag). In nov. 1618 met Corvinus en Pijnacker naar Dordrecht gezonden om met Episcopus voor de Remonstranten toegang tot de synode en vrijgeleide te verzoeken. Maakte na zijn afzetting een zwerftocht door Westfalen. Overwoog in 1623 alsnog de akte van stilstand te tekenen, doch werd door Episcopus weerhouden. Remonstrants predikant te 's-Gravenhage 1631, Warmond 1638 en Rotterdam 1639-1651.

Tr.(1) 20-7-1611 *Jacoba van Heeckeren*, tr.(2) een onbekende weduwe uit Hamburg, tr.(3) aug. 1638 *Maria Kregelings*, wed. van Jan van Velsen.

PUBLIKATIES: Verscheidene werken.

8. Benjamin Sapma

Geb. Hoorn, ged. Dordrecht '1e paasdach 1619' (31-3-1619), overl. Rotterdam 13-2-1647, zn. van *Dominicus Sapma*, predikant, en *Grietje Ulbes*.

Op 25-10-1640 te Dokkum gevangen genomen en naar Leeuwarden vervoerd. In 1642 predikant te Zoetermeer. Te Rotterdam beroepen van Zoetermeer 24-1-1644. In sept. 1647 werd zijn bibliotheek door de Remonstrantse kerk te Rotterdam aangekocht.

9. Justinus van Assche

Overl. febr. 1650, 'een natuurlijke zoon van Justinus van Nassau'.

Studeerde geneeskunde en theologie, predikant te Rotterdam 1647-1650.

10. Andreas Walschaert

Als proponent beroepen 4-9-1647 en sept. 1649 naar Amsterdam vertrokken.

11. Albertus Holthenus

Overl. Rotterdam 18-6-1682.

Beroepen van Nieuwpoort 22-6-1650. Werd opgedragen de wetten van de Broederschap in orde te brengen, welk werk hij in 1677 voltooide. Van 1663-1671 ontvanger van het Algemeen Comptoir.

Tr. *Geertruijdt Stedum (Stedeems)*.

Uit dit huwelijk worden te Rotterdam (Remonstrants) gedoopt:

a. *Henricus*, ged. 21-11-1655.

b. *Egbertus*, ged. 7-1-1658.

c. *Egbertus*, ged. 31-8-1659.

12. Samuel Lansbergen

Overl. Rotterdam 5-11-1682, zn. van *Samuel Lansbergen Sr.*

Beroepen te Rotterdam als proponent in 1650.

Tr. Rotterdam 18-3-1654 (stadstrouw) *Maria Visch*, geb. Rotterdam 1633, dr. van Hugo Visch en Maria Welhoek.

Uit dit huwelijk te Rotterdam (Remonstrants) gedoopt:

a. *Samuel*, ged. 11-2-1655.

b. *Maria*, ged. 31-7-1657.

c. *Aechien*, ged. 6-6-1659.

d. *Sara*, ged. 31-7-1661.

e. *Adriana*, ged. 2-3-1664.

f. *Hugo*, ged. 8-1-1667.

g. *Wilhem*, ged. 15-3-1671.

13. Arnoldus Verwout

Beroepen 12-5-1651, ontslag genomen 21-10-1657 en vertrokken naar Zwammerdam.

14. Guernerus Vorstius

Geb. ca. 1612, overl. Rotterdam maart 1682, zn. van *Conradus Vorstius* (geb. Keulen 1569, overl. 1622), theoloog.

In 1632 predikant te Dokkum, aldaar gevangen genomen en voor vijf jaar verbannen door het Hof van Friesland. Bleef deze gemeente echter bedienen tot 1633. In 1641 predikant te Hoorn, op 9-5-1658 van Leiden en Warmond beroepen naar Rotterdam.

Guernerus had een broer Willem Henricus Vorstius die eveneens predikant was.

PUBLIKATIES: Liet in 1670 een werkje van zijn vader drukken met bijvoeging van een eigen geschrift tegen Hacklingius met als titel *Noodsackelijke Censure*.

15. Arnoldus Poelenburg

Geb. Hoorn 1628, overl. Amsterdam 30-10-1666.

Legde zich te Amsterdam onder Vossius toe op de studie van de Oude Talen. Leerling van Curcellaeus, werd door een beurs in staat gesteld te Leiden, Utrecht en Franeker te studeren. In 1654 predikant te Hoorn, 1658 te Rotterdam. Op 21-3-1659 benoemd tot hoogleraar aan het Remonstrants seminarie en op 3-10-1659 naar Amsterdam vertrokken.

PUBLIKATIES: Heeft een zeer groot aantal publikaties op zijn naam staan.

16. Anthonius Schotanus

Beroepen van Leiden en Warmond op 24-11-1659, nam zelf ontslag uit de dienst op 26-5-1669.

17. Christiaan Hartsoeker

Geb. 16-12-1626, overl. Amsterdam 6-8-1683, zn. van *Nicolaas Hartsoeker*, predikant te IJsselstein.

Beroepen van Alkmaar 19-7-1669.

Tr. Rotterdam 1669 *Anna van der Meij*.

Uit dit huwelijk:

- *François*, ged. Rotterdam 20-11-1671 (in huis).

PUBLIKATIES: *Aantekeningen over het eerste boek des nieuwen evangelium van Matthaeus* (Amsterdam, 1668), *Het nieuwe testament of verbondt, uit het Grieksch opnieuw vertaelt* (3 dln., Amsterdam, 1680), *Aantekeningen over het heilig evangelium van Lucas* (Amsterdam, 1687).

PORTRET: Geschilderd door door A. Backer.

18. Gerard Brandt de jonge

(broer van nr. 21)

Geb. Nieuwkoop 6-4-1657, overl. Rotterdam 31-12-1683, zn. van *Geraert Brandt* (geb. 1626), bekend predikant en historicus, en *Suzanna van Baerle*. Beroepen van Schoonhoven 5-4-1680.

De familie Brandt was oorspronkelijk afkomstig uit de Zuidelijke Nederlanden. Geraert Geraertsz Brandt (geb. ca. 1570) was afkomstig uit Antwerpen. Zijn gelijknamige zoon vestigde zich als horigemaker en werktuigkundige in Amsterdam. Deze was de vader van Geraert Brandt (geb. 1626).

Tr. *Elisabeth Verduijn*.

Uit dit huwelijk te Rotterdam gedoopt:

a. *Susanna*, ged. 28-11-1681.

b. *Willem*, ged. 31-1-1683.

PUBLIKATIES: Behalve bundels predikaties publiceerde hij *Tweejarige geschiedenis voorgevallen in de jaren 1674 & 1675*.

PORTRET: Geschilderd door Chr. Lubienitzki (?)

19. Okkerus Pesser

Proponent in 1665, in 1667 predikant te Nieuwkoop, 1671 Alkmaar. Naar Rotterdam beroepen 2-9-1682, overl. Rotterdam 28-5-1694.

PUBLIKATIES: Zijn briefwisseling(en) komen voor in de *Catalogus van van Alkemade en Schelling* uit 1848, blz. 49.

20. Joannes Molinaeus

Geb. Rotterdam, overl. ald. 15-11-1702, zn. van *Joannes Molinaeus*, predikant.

In 1666 proponent van het Remonstrants Seminarium zonder daar gestudeerd te hebben, in 1667 predikant te Zoetermeer, 1669 Alkmaar, beroepen naar Rotterdam 24-4-1683. Hij wordt gekarakteriseerd als een predikant van warme en gemoedelijke vroomheid die echter tegen andersdenkenden bijzonder fel kon optreden.

Tr.(1) *Elisabeth de Stoute*, tr.(2) *Wendelmoet Jacobs Meurling*, tr.(3) *Agatha Paets* (zij wordt niet in de literatuur vermeld).

Uit het derde huwelijk te Rotterdam gedoopt:

- *Jacobus*, ged. 19-7-1686.

PUBLIKATIES: *Het geestelijke wapenhuys of onderwijsinge in de christelijke godsdienst bij vragen en antwoorden* (1683), *De leere der waerheyd naer de godzaligheyd of onderwijs in den christelijken godsdienst* (1696) en *Troost der geloovigen in 't afsterven hunner vrienden* (1691).

21. Casparus Brandt (broer van nr. 18, zie ook ald.)

Geb. Nieuwkoop 25-6-1653, overl. Amsterdam 5-10-1696.

Remonstrants predikant te Schoonhoven, Hoorn, Warmond, Alkmaar, beroepen naar Rotterdam sept. 1683 en vertrokken naar Amsterdam in 1686.

Tr. *Sara Zwaerdekroon*.

Uit dit huwelijk te Rotterdam gedoopt:

- *Christina*, ged. 1-10-1684.

PUBLIKATIES: Naast vele predikatiën o.a.: *Poezy* (1702), *Het leven van Huig de Groot* (vervolgd door A. Cattenburgh) (2 dln., 1727) en *Het leven van Arminius* (Amsterdam, 1724).

22. Cornelius van Akkersdijk

Medicinae doctor, beroepen van 's-Gravenhage 1684, overl. 6-11-1698.

23. Petrus Bos

Beroepen tot de halve dienst te Rotterdam 28-10-1686, en tot de volledige op 14-6-1694. Kwam in 1712 in aanmerking voor het hoogleraarschap, overl. 28-5-1718.

Tr. *Katharina Beijerman*.

Uit dit huwelijk werden te Rotterdam gedoopt:

a. *Aletta*, ged. 19-7-1693.

b. *Pieter*, ged. 29-5-1695.

c. *Pieter*, ged. 1-1-1699.

d. *Katharina*, ged. 16-10-1701.

24. Adrianus van Cattenburgh

Geb./ged. Rotterdam 2/9-11-1664, overl. Utrecht 5-3-1743, zn. van *Hartlief van Cattenburg* en *Magdalena Rijkewaert*.

Tegelijk met Petrus Bos beroepen te Rotterdam in 1686. Vertrok in 1712 wegens benoeming als hoogleraar aan het Remonstrants Seminarie, welke functie hij tot mei 1737 vervulde. Tr. Rotterdam *Maria Cornelia Slegt*.

Uit dit huwelijk vinden we te Rotterdam de volgende dopen:

a. *Magdalena Catharina*, ged. 2-11-1699, overl. 22-11-1699.

b. *Lydia*, ged. 18-12-1701.

c. *Jan*, ged. 27-1-1704.

d. *Adriaan*, ged. 20-3-1706, overl. 5-4-1706.

e. *Cornelis Hartlief*, ged. 9-4-1708.

f. *Cornelis Hartlief*, ged. 26-1-1710.

g. *Adrianus*, ged. 10-7-1712.

PUBLIKATIES: Een vervolg op C. Brandts leven van Hugo de Groot (Dordrecht, 1727), *Leven van Israels koning David, in dichtmaat gesteld* (Amsterdam, 1744).

PORTRET: Schilder onbekend.

25. Joannes Bremer

Overl. Rotterdam 17-7-1713, zn. van *Coenradus Bremer*, predikant, o.a. te Brielle (1659), Schoonhoven en Leiden (1663).

Joannes werd predikant te Amersfoort 1688, Hoorn 1694 en beroepen van Hoorn naar Rotterdam 18-2-1699. Op eigen verzoek van de dienst ontslagen 1-6-1713. Tr. *Remberta Zittart*, dr. van Gijsbert Zittart, Doopgezinde predikant.

Uit dit huwelijk:

a. *Johannes*, ged. Hoorn 8-4-1694, overl. Amsterdam 20-2-1757, Remonstrants predikant.

b. *Koenraad*, geb. Amersfoort ca. 1690, overl. Utrecht 23-1-1766, Remonstrants predikant.

26. Cornelius van Arckel

Beroepen van Delft 2-3-1703, overl. 29-9-1724, kwam in aanmerking voor de post van hoogleraar.

27. Sebastiaan van der Lanen

Beroepen van Alkmaar 14-8-1712, overl. Rotterdam 18-11-1726.

28. Johannes Lagedaal

Beroepen van Utrecht 9-8-1713, ontslagen van de dienst 12-5-1747 en overl. 23-1-1748.

29. Theodorus van der Hoeven

Beroepen van Utrecht 7-9-1718, overl. Rotterdam 12-5-1748.

30. Joannes Driebergen

Beroepen van Utrecht 27-12-1724, tot hoogleraar benoemd 14-5-1737 en op dezelfde dag vertrokken naar Amsterdam.

31. Petrus Westberg

Beroepen van Leiden 19-3-1727, overl. 5-9-1750.

32. Kornelius Willemsz. Westerbaen

Beroepen van Utrecht 9-10-1737, legde zijn dienst neer 23-11-1763 en overl. 13-9-1774.

33. Petrus van Ede

Beroepen van Leiden 25-1-1741, overl. 10-6-1759.

34. Cornelis van Arckel Cz.

Beroepen van Waddinxveen 12-9-1747, met emeritaat 11-9-1769 wegens aanhoudende zwakheid, overl. Waalwijk 28-2-1783.

35. Wilhelmus Suderman

Beroepen van Haarlem 8-9-1748, overl. Rotterdam 30-11-1750.

36. Pieter Bierumer

Beroepen van Amersfoort 31-3-1751, kwam in 1767 in aanmerking voor het hoogleraarschap, overl. 5-1-1770.

37. Cornelius Nozeman

Geb. Amsterdam 1721, overl. Moordrecht 22-7-1786 (sommige bronnen noemen 1785).

In 1744 predikant te Alkmaar, 1749 te Haarlem en beroepen te Rotterdam 1759, intrede 30-3-1760, in 1767 genoemd voor de post van hoogleraar. Viel van een ladder en verlangde derhalve dienstverlichting, kreeg ontslag voor driekwart van de dienst 17-4-1785. vestigde zich uiteindelijk in Moordrecht. In 1771 één van de oprichters van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte te Rotterdam, waarvan hij voorzitter werd.

Tr.(1) Alkmaar 4-10-1778 *Johanna Hoving*, overl. 1760, dr. van Albert Hoving en Johanna Boot, tr.(2) *Maria de Beurs*, dr. van Johannes de Beurs en Anna Maria Naberman. Uit het eerste huwelijk vier zonen en twee dochters.

PUBLIKATIES: *Geslachtslijst der Vogelen van Moekring*, een vertaling die hij vermeerderde met eigen aantekeningen, *De dierlijke wereld* van Watson, een vertaling uit het Engels (1760). Verder diverse theologische publikaties.

PORTRET: Door Dionys van Nijmegen, na zijn dood geschilderd op verzoek van zijn oudste zoon Jacobus.

38. Michiel van der Meersch

Beroepen van Leiden 1764, opnieuw naar Leiden beroepen 6-2-1775 en vertrokken op 7 mei daaraanvolgend.

39. Nikolaas van Schoone

Beroepen van Hoorn 15-12-1769, intrede 11-3-1770, met emeritaat wegens ziekte 22-12-1773 en overl. 9-10-1774.

40. Joannes Frets

Beroepen van Delft 2-2-1770, intrede 29-4-1770, overl. 6-2-1780.

41. Theodorus Frets Jz.

Beroepen van Zoetermeer en Zegwaard 23-3-1774 (tot de gehele dienst in 1775). Komt in 1790 in aanmerking voor het hoogleraarschap, van het prediken ontslagen 9-5-1808, met emeritaat 7-9-1815, overl. 12-11-1817.

42. David van der Hoeven

Beroepen van Oudewetering, intrede 5-6-1774, met emeritaat vanwege 'verzwakking van geest' 6-10-1785, overl. Delft 26-4-1816.

43. Cornelis van Rossen

Beroepen van Hoorn 10-5-1780, ontslag 26-7-1790 en overl. 24-11-1790.

44. Jan van Vollenhoven Jz.

Beroepen van Bleiswijk 6-5-1785, overl. 17-1-1790.

45. Pieter Weiland

Geb. Amsterdam 5-11-1754, overl. Rotterdam 26-1-1842 (of 1841?), zn. van *Andreas Weiland(t)* en *Catrina van Eijbergen*.

Bursaal in het Statencollege te Leiden (1773-1779), in opleiding tot predikant bij de Gereformeerde kerk. Kon zich niet verenigen met sommige leerstukken en werd proponent bij de Remonstrantse Broederschap. In 1781 beroepen te Woerden, 1783 te Utrecht en 7-12-1785 te Rotterdam, intrede 2-4-1786. Kwam in 1790 in aanmerking voor het hoogleraarschap. In 1798 door het Uitvoerend Bewind der Bataafse Republiek aangesteld tot Minister of Agent van Binnenlandse Zaken; bleef echter predikant. Op 16-10-1815 voorgedragen als hoogleraar in de wijsbegeerte en letteren aan de Hogeschool te Utrecht, maar wees dit beroep af. Met emeritaat wegens blindheid 19-5-1825 (volgens sommige bronnen 1828). Pieter Weiland werd vooral bekend als taalkundige en was lid van de Bataafsche Maatschappij van taal- en dichtkunst en sinds 1789 ook van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden.

Tr.(1) *Maria Verveer*, tr.(2) met een ongenoemde nicht.

Uit het eerste huwelijk:

a. *Jacob Andries*.

b. *Samuel Hugo*.

c. *Willem Weiland*, tabakshandelaar, overl. Rotterdam 1842.

PUBLIKATIES: Publiceerde vnl. op taalkundig gebied, waaronder *Nederduitsche Spraakkunst* (Amsterdam, 1805) en *Handwoordenboek voor de spelling der Hollandsche taal* ('s-Gravenhage, 1812). Zijn bekendste werk is het elfdelige *Nederduitsch taalkundig woordenboek* (Amsterdam, 1799-1811 en Dordrecht, 1812) dat later herdrukt werd als *Groot Nederlandsch taalkundig woordenboek* (Dordrecht, 1858). Tot zijn theologische werken behoort: *Leerredenen naar de behoefte van onzen tijd* (Rotterdam, 1794).

46. Cornelius Nozeman Cz.

Beroepen van Berkel 26-7-1790, legde 29-5-1795 zijn ambt neer en werd Generaal-Chartermeester der Marine. Overl. Vlissingen 10-11-1806.

47. Adriaan Stolker

Beroepen van Schoonhoven 16-8-1790, met emeritaat 16-2-1826. Bekend als beoefenaar van de geschiedenis der Remonstranten.

48. Willem Goede

Tot 1795 Luthers predikant te Kampen, in 1796 Remonstrants predikant te Rotterdam 1796, met emeritaat 13-1-1820, overl. Rotterdam 14-2-1839.

49. Abraham des Amorie van der Hoeven

Beroepen te Rotterdam 27-1-1820, vertrokken in 1827 wegens benoeming aan het Seminarie te Amsterdam.

PORTRET: Geschilderd door Pieneman en aan de kerk geschonken door de kerkeraad en gemeente.

50. Simon Bonga

Beroepen van Nieuwkoop 25-4-1826, sinds 1833 ook belast met de diensten te Nieuwkoop, met emeritaat 1852, overl. Schoonhoven 26-8-1854.

51. Hendrik van Teutem

Beroepen van Waddinxveen 18-10-1827, doctor in de theologie 1840, met emeritaat 1860, overl. 24-11-1889.

52. Joannes Tideman

Beroepen 6-8-1830, in 1855 tot hoogleraar benoemd en nam afscheid 9-3-1855.

Literatuur

Biografisch woordenboek der Nederlanden.

J. G. de Bijl Nachenius-Sterkenburg, *De Remonstrantse kerk te Rotterdam 1897 - 1987*. Rotterdam, 1987.

J. G. Frederiks & F. J. van den Branden, *Biografisch woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandse letterkunde*. Amsterdam, 1888.

D. Nauta, *Biografisch lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme*. 3 dln. 1978-1988.

- T. van der Loos, *Volledige naamlijst van predikanten der Nederlandse Hervormde Gemeente te Rotterdam*.
- J. C. Okkema, *Inventaris van de archieven van de Remonstrants Gereformeerde Gemeente te Rotterdam 1619-1962*. Rotterdam: Gemeentelijke Archiefdienst.
- J. Tideman, *De Remonstrantse Broederschap*. Amsterdam, 1905.
- R. K. Vennik, *De Koenerdings: een Remonstrants geslacht van predikanten en chirurgijns*. Rotterdam, 1982.

LIEVER EEN ANDERE NAAM...? DAT KAN

Mevrouw Hennie Naakt (35 jaar) uit Rotterdam is jarenlang minstens één maal per week lastig gevallen door schooljeugd die haar opbelden met: 'U spreekt met mevrouw Bloot, heeft u het ook zo koud?', of teksten van gelijke strekking. Hennie Naakt is trouwens haar hele leven lang met haar naam geplaagd. Ze kreeg hier schoon genoeg van en ging eens informeren of zij zich niet anders kon gaan noemen. Dat was weliswaar ingewikkeld, maar het lukte. Ze gaat nu een stuk prettiger door het leven met de naam Hennie Borger.

moet u doen als u - om wat voor reden dan ook - uw naam wilt wijzigen? beperkt de naamsverandering zich tot de voornaam, dan kan een advocaat het werk voor u doen. De advocaat richt dan een verzoek aan de rechtbank in het arrondissement waar u woont. Anders gaat het met het wijzigen van een geslachtsnaam. Het wijzigen van een geslachtsnaam kan als de naam op zichzelf of in verband met het beroep, de maatschappelijke positie of een persoonlijke omstandigheid van de drager kennelijk ongepast of zelfs bespottelijk is. Een voorbeeld: een politiemans die Boef heet. Ook als de naam veelvuldig voorkomt, bijvoorbeeld De Jong of Jansen, is verandering mogelijk.

Wanneer uw naam niet-Nederlands is en u heeft door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verkregen, kunt u uw geslachtsnaam en die van uw kinderen laten wijzigen. Verder kan de geslachtsnaam worden gewijzigd wanneer de aanvrager kan aantonen dat de naam in de akten van de burgerlijke stand sinds de invoering ([1796]1811-1838) daarvan onjuist is gespeld en door de drager altijd wel goed is geschreven.

U kunt ook een naam toevoegen aan uw geslachtsnaam. Dat kan als de aanvrager kan aantonen dat de toe te voegen naam deel uitmaakt van de naam die door zijn voorouders ten tijde van de invoering van de burgerlijke stand als geslachtsnaam is gevoerd en niet sindsdien in onbruik is geraakt. Bovendien kan in sommige gevallen u worden toegestaan de geslachtsnaam van uw moeder vóór uw geslachtsnaam toe te voegen. Dit is met name het geval wanneer de geslachtsnaam van de moeder met uitsterven bedreigd wordt en kan alleen dan, als van de grootvader van vaderszijde van de moeder geen mannelijke nakomelingen in mannelijke lijn meer in leven zijn, van wie nog nakomelingschap is te verwachten.

Een minderjarige kan ook zijn of haar geslachtsnaam veranderen in de geslachtsnaam van de moeder, als de moeder, na echtscheiding, de minderjarige drie jaren als ongehuwde ouder heeft verzorgd en opgevoed. Ook kan men de geslachtsnaam wijzigen in die van de stiefvader, als de moeder en stiefvader de minderjarige gedurende drie jaren als lid van hun gezin hebben verzorgd en opgevoed. Hetzelfde geldt voor de man die anders dan als ouder de minderjarige gedurende drie jaren samen met zijn echtgenote of vrouwelijke partner als gezinslid heeft verzorgd en opgevoed.

Ook als u niet voldoet aan de hierboven genoemde voorwaarden voor naamswijziging, kunt u een verzoek indienen om een andere naam te krijgen. U doet er goed aan om van tevoren inlichtingen in te winnen. Wilt u een verzoek indienen om uw geslachtsnaam te wijzigen, dan moet u een brief schrijven gericht aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, p/a Ministerie van Justitie, Hoofdafdeling Privaatrecht, Onderafdeling Burgerlijke Staat, Postbus 20301, 2500 EH 's-Gravenhage. Het verzoek om de geslachtsnaam te wijzigen loopt altijd via het Ministerie van Justitie, dat tevens beslist welke geslachtsnaam u krijgt. U kunt een voorstel voor een nieuwe naam bij uw verzoek indienen. Uitgangspunt daarbij moet zijn dat de nieuwe naam nog niet door iemand anders wordt gebruikt. De burgemeester van de plaats waar u woont adviseert het Ministerie over de gevraagde naamswijziging. De kosten aan een naamswijziging verbonden zijn afhankelijk van het inkomen van de aanvrager en bedragen ten hoogste f 500,-.

Wilt u meer weten over het wijzigen van de geslachtsnaam, dan kunt u contact opnemen met de Afdeling Burgerzaken/Burgerlijke Stand in uw woonplaats. Woont u in Rotterdam, dan kunt u bellen met

(Aangevulde en gewijzigde versie van een redactioneel artikel uit de *Stadskrant* van april/mei 1992)

VRAGEN

Ieder lid van de Afdeling Rotterdam e.o. krijgt in deze rubriek de gelegenheid vragen te stellen van allerlei genealogische of geschiedkundige aard. Omdat de redactie de behandeling van de vragen niet tot haar taak rekent, worden de vragen voorzien van naam en adres van de vraagsteller; een antwoord moet dus altijd direct aan de vraagsteller worden gezonden. Vragen kunnen, uitsluitend schriftelijk, gericht worden aan: Redactie 1340, Claes de Vrieselaan 128a, 3021 JX Rotterdam.

110. a) TOL VAN DER MEULEN

Jan Hendrik Tol van der Meulen, geb. 6-2-1789, plaats onbekend, ged. (Geref) Rotterdam 10-12-1807, ondertr./tr. Rotterdam 14/29-5-1808 Maria Snocij. Zij krijgen twee zoons: Hendrik, geb./ged. Rotterdam 6/12-7-1808, begr. ald. 29-7-1808 en Bartholomeus Kornelis, geb./ged. Rotterdam 13/26-8-1810, noemt zich uitsluitend B.K. van der Meulen.

Gevr.: geboorteplaats en overl., en voorouders van Jan Hendrik Tol van der Meulen en de reden van deze dubbele naam.

b) HENGEVELT VAN DER MEULEN

Ook wel: (Hennevelt, resp. Henneveld van der Meulen). Jan Hengevelt van der Meulen tr. Alida Sluijter. Hieruit een zoon: Antonie Hendrik, geb./ged. Rotterdam 14/31-8-1810.

Gevr.: Gegevens Jan Hengevelt van der Meulen, de reden van het voeren van deze dubbele naam en de eventuele relatie met Jan Hendrik Tol van der Meulen.

- Mevr. T. Lange-van der Meulen, Helmkade 30, 1901 BM Castricum.

111. SMIT / SCHMITT

Johannes Petrus Schmitt, geb. Rotterdam 1-8-1806/7, tr. Anna Margarita Butje; hieruit een zoon: Petrus Baltasar Smit, geb. 's-Gravenhage 20-10-1839, smidsknecht, overl. Rotterdam (Westerkade 460) 28-8-1869. Bij zijn huw. was hij nog Milicien bij de 5de Afd. Infanterie, gelegerd te Rotterdam. Gevr.: aanvullende gegevens over zijn nageslacht. Kan er verband bestaan met de scheepswerf van Piet Smit of met de gelijknamige Sleepdienst?

- H.F.A. Schmitt, Fresia 101, 2925 EK Krimpen a/d IJssel.

112. TULP

Metske Thomas Tulp vertrok met attestatie (vgl. *Register Lidmaten Militie Maastricht*) van Twijssel, te Maastricht aangekomen 8-6-1756, vertrokken naar Twijssel 9-6-1758, van Twijssel naar Zwartsluis in 1769, tr. met Grietje Kanis (Canis). Uit dit huw. zijn twee kinderen bekend: Aaltje Tulp, ged. Maastricht 24-3-1758 en Arend Meske Tulp, ged. Twijssel 27-7-1760, overl. Zwartsluis 31-3-1840.

Gevr.: geboortedatum en -plaats en overige gegevens ouders.

- A. Tulp, Wittenstein 17, 3328 MR Dordrecht.

red.

COLOFON

1340 is een uitgave van de Afdeling Rotterdam e.o. van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Het blad verschijnt vier maal per jaar. Afdelingsleden ontvangen het blad kosteloos. Een abonnement kost f10.-- per jaar. Het bestuur heeft de taken en diensten als volgt verdeeld:

Voorzitterschap en computerzaken:

Drs. M.R. Doortmont, Lester Youngstraat 26,
3069 XM Rotterdam

Secretariaat, algemene correspondentie:

R.K. Vennik, Burg. van Slijpelaan 45, 3077 AD Rotterdam

Ledenadministratie en verzending 1340:

Mevr. C. Richel-Hatersel Koning, Coppelstockstraat 2,
3132 XN Vlaardingen

Penningmeester, abonnementen 1340 en functionaris DIP:

E.J. van Rooij, Bachplein 265, 3122 JC Schiedam

Redactie 1340:

L. Gijswijt, Claes de Vrieselaan 128a, 3021 JX Rotterdam

NGV Contactdienst (CALS):

B. Blommers, Reinkenstraat 1, 3314 WE Dordrecht

Lidmaatschap, adreswijzigingen, Gens Nostra:

Nederlandse Genealogische Vereniging, Postbus 976,
1000 AZ Amsterdam